

1.04 Strokovni članek

UDK 930.25-052:791.53(497.4)

Prejeto: 7. 10. 2025

Uporaba in reproduciranje filmskega arhivskega gradiva v Slovenskem filmskem arhivu pri Arhivu Republike Slovenije

PRIMOŽ FRAJLE

višji svetovalec

Arhiv Republike Slovenije, Slovenski filmski arhiv, Poljanska cesta 40, SI-1000

Ljubljana

e-pošta: primoz.frajle@gov.si

Izvleček

Prispevek obravnava postopek ogleda in reprodukcijo filmskega arhivskega gradiva za uporabnika, ki bi želel filmsko gradivo za lastno uporabo ali za namen javnega predvajanja.

Reproduciranje filmskega arhivskega gradiva v digitalni obliki pomeni izdelavo kopije za namen javnega predvajanja. Najobičajnejši datotečni formati za shranjevanje reprodukcij filmskega arhivskega gradiva so MP4, AVI, MKV, MOV. Pri tem je treba namestiti ustrezne kodeke, ki kodirajo in dekodirajo digitalne datoteke. Najširše uporabljeni kodeki so H.264 in H.265.

V Sloveniji so avtorske pravice urejene z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah, ki varuje avtorska dela in določa pravila za njihovo uporabo. Javno predvajanje filmskega gradiva spada pod materialne avtorske pravice, ki vključujejo pravico javnega izvajanja, predvajanja in dajanja na voljo javnosti. Za javno predvajanje filmov je treba pridobiti dovoljenje avtorjev ali imetnikov avtorskih pravic. Uporabnik lahko reprodukcije filmskega AG dobi na podlagi pogodbe o uporabi reprodukcije. Uporabniki morajo navadno morebitna dovoljenja s pristojnimi institucijami ali z dediči urediti sami.

Ključne besede:

naročanje,
uporaba,
reprodukcija,
zakonodaja,
statistika

Abstract

THE USE AND REPRODUCTION OF FILM ARCHIVAL MATERIALS IN THE SLOVENIAN FILM ARCHIVES

The paper discusses the process of viewing and reproducing film archival materials for a user who would like film material for their own use or for the purpose of public screening.

Reproducing film archives in digital form means making a copy for the purpose of public screening. The most common file formats for storing reproductions of film archives are MP4, AVI, MKV, MOV. In this case, appropriate codecs must be installed that encode and decode digital files. The most widely used codecs are H.264 and H.265.

In Slovenia, copyright is regulated by the Copyright and Related Rights Act, which protects copyrighted works and sets out rules for their use. Public screening of film materials falls under material copyright, which includes the

Keywords:

ordering, use,
reproduction,
legislation,
statistics

right to public performance, broadcasting and making it available to the public. For public screening of films, permission must be obtained from the authors or copyright holders. The user can obtain reproductions of film archival materials on the basis of a contract for the use of reproduction. Users must usually arrange any permissions with the competent institutions or heirs themselves.

Uvod

Filmsko arhivsko gradivo (dalje AG, op. u.) predstavlja posebno vrsto arhivske kulturne dediščine. Tako za posameznike kot tudi za raziskovalce in producente je filmsko arhivsko gradivo še posebej privlačen vir, saj predstavlja neki vizualni vpogled v duh časa, v katerem je film nastal. Slovenski filmski arhiv je ena izmed treh institucij, kjer si lahko uporabnik ogleda in naroči reprodukcijo filmskega arhivskega gradiva za namen lastne uporabe, v raziskovalne namene ali za namen javnega predvajanja. Proces oziroma postopek poteka od vloge uporabnika, ogleda do ureditve dokumentacije (priprava pogodbe, naročila za reprodukcijo ipd.) in reprodukcije filmskega gradiva kot tudi izpostavitve izzi-
vov, s katerimi se pri delu srečujemo.

Zakonodaja

Arhivsko dejavnost, ki se navezuje na področje uporabe in reproduciranja javnega in zasebnega arhivskega gradiva v Republike Sloveniji, urejata naslednji zakon in uredba: Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA) ter Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva.¹

Krovni zakon ZVDAGA v prvem odstavku 43. člena opredeljuje, da je filmsko arhivsko gradivo zmontirani originalni slikovni in tonski negativ filma, posnet na filmskem traku, in ena projekcijska kopija istega filma ter filmi, posneti na digitalnih ali analognih nosilcih, ki jih izdelajo slovenski ali tuji producenti ali producentke oziroma so izdelani v koprodukciji slovenskih in tujih producentov v Republike Sloveniji ter veljajo za slovenski film. Prav tako je v 55. členu ZVDAGA določeno, da državni arhiv varuje filmsko arhivsko gradivo.²

Pogoji glede uporabe in reproduciranja javnega arhivskega gradiva, med katere spada tudi filmsko arhivsko gradivo, so urejeni od 74. do 83. člena Uredbe o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva. Področja, ki jih členi urejajo, se nanašajo na: naročanje arhivskega gradiva, obveznosti arhiva, poslovanje čitalnice, način uporabe arhivskega gradiva, kršenje čitalniškega reda, izjeme pri uporabi AG, reproduciranje arhivskega gradiva, dovoljenje za objavo.³

Na podlagi ZVDAGA in UVDAŠ še natančneje urejata reprodukcijo in uporabo gradiva dva interna akta Arhiva RS. Eden je Pravilnik o določitvi nadomestila stroškov uporabe, konserviranja in restavriranja arhivskega gradiva in hrambe zasebnega arhivskega gradiva v arhivih, ki opravljajo arhivsko službo (v nadaljevanju Tarifni pravilnik).⁴ Tarifni pravilnik je bil sprejet decembra 2017 in velja od januarja 2018. Podlaga za sprejem Tarifnega pravilnika je deveti odstavek 63. člena ZVDAGA. Pravilnik ureja materialne in druge stroške javnih arhivov, ki nastajajo pri uporabi in reproduciranju gradiva. Uporabljajo ga

¹ Zakonodaja Arhiva Republike Slovenije: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavu/arhiv/zakonodaja/> (dostop: 4. 9. 2025).

² ZVDAGA, 43. in 55. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4284> (dostop: 9. 9. 2025).

³ UVDAŠ, 74.–83. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6619> (dostop: 16. 9. 2025).

⁴ Zakonodaja Arhiva Republike Slovenije: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavu/arhiv/zakonodaja/> (dostop: 4. 9. 2025).

lahko tudi javnopravne osebe, ki imajo dovoljenje za lastno varstvo arhivskega gradiva.⁵

Drug interni pravilnik Arhiva RS, ki se vsebinsko nanaša tudi na uporabo in reproduciranje arhivskega gradiva, so Navodilo za uporabo arhivskega gradiva v čitalnici Arhiva Republike Slovenije (v nadaljevanju Čitalniški red). Čitalniški red je bil sprejet leta 2019 na podlagi 77. člena UVDAJ ter ureja delovanje in poslovanje čitalnice, naročanje gradiva, dostop do javnega arhivskega gradiva, pogoje uporabe, reproduciranje in izposajo gradiva. Uporaba filmskega arhivskega gradiva v čitalniškem redu je urejena od 26. do 28. člena, reproduciranje gradiva pa je urejeno od 29. do 33. člena.⁶

Krajši povzetek poteka dela v zvezi z uporabo in reproduciranjem filmskega arhivskega gradiva je na podlagi zgoraj omenjene zakonodaje in pravilnikov naslednji:

- uporabnik najprej naroči filmsko AG v čitalnici, po e-pošti, preko sistema VAČ ali po telefonu;
- pred prvo uporabo mora uporabnik izpolniti matični list;
- uporabnik si lahko ogleda največ pet tehničnih enot filmskega gradiva na dan, ki jih na podlagi naročila pripravi pristojni arhivist;
- sledita ogled in potencialni izbor filmskega arhivskega gradiva na montažni oziroma pregledni mizi ali video pregled v filmski čitalnici;
- če je interes za reproduciranje gradiva, lahko uporabnik to stori na podlagi naročilnice reprodukcij;
- pristojni arhivist pripravi filmsko arhivsko gradivo in pogodbo o uporabi reprodukcije.

Naročanje in uporaba

Arhiv je prejel prve filme v varstvo februarja 1968. Že v naslednjem letu, letu 1969, je bila zabeležena uporaba filmskega arhivskega gradiva, v vsem letu so bili izposojeni trije filmi Triglav filma. Prvi uporabnik je bil Dunav film iz Beograda, ki je naročil kopiranje insertov za njihov film Pivovare. Sledila je Jugoslovanska kinoteka, ki je vključila v svoj kinotečni program v Ljubljani kopije filmov Triglav filma. V tem času je bila še večina kopij na gorljivem nitratnem traku, zaradi uporabe se je zato začelo načrtno kopiranje na acetatni filmski trak. Že aprila 1970 je sledila prva uporaba za nacionalno televizijo. Za svoj novi film so iz filmske kopije kopirali na filmski trak film »Revolucionarni val 1917–1920«. Leta 1971 se je pojavil kot uporabnik Viba film, ki je za svoj film kopiral inserte iz filma »Revolucija še teče«. V letu 1971 je arhiv prevzel tudi veliko izvirnega filmskega arhivskega gradiva s strani Viba filma, ki ga je na osnovi pogodbe lahko izročitelj uporabljal brezplačno za svoje potrebe. S tem se je takrat vidno povečala uporaba filmskega arhivskega gradiva, hkrati pa se je pojavila prva večja težava. Viba film je na veliko kopirala in prodajala naprej kopije slovenskih celovečernih filmov. Pojavila se je problematika vračanja filmskega izvirnega materiala, originalnih negativov, saj je Viba film takrat o kopiranju vodila površne evidence in tako se je izgubila vsaka sled za nekaterimi originalni negativni – sliko in zvokom.⁷

Danes Slovenski filmski arhiv pri Arhivu Republike Slovenije v svojih depojih hrani 13.500 popisnih enot oziroma naslovov različnih vrst filmskega ar-

⁵ Tarifni pravilnik, 1. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV12756> (dostop: 18. 9. 2025).

⁶ Čitalniški red, 1. člen: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavu/Arhiv-RS/Zakonodaja-2019/Citalnica/Arhiv_RS_Citalniski_red_v-2019-.pdf (dostop: 11. 9. 2025).

⁷ Selič: Uporaba filmskega arhivskega gradiva v teoriji in praksi v letih 1968–2010, str. 296–297.

hivskega gradiva (v nadaljevanju gradivo). Te popisne enote obsegajo približno 37.000 tehničnih enot na analognih in elektronskih nosilcih slike in zvoka (filmski koluti, DVD-ploščki, beta kasete, HD, LTO). Gradivo je vpisano v evidenco fondov in zbirk (oznaka SI AS 1086, Zbirka filmov) z naslovom, s kratko vsebino, z ustvarjalci in s tehničnimi podatki (dolžina v metrih in minutah, format traku, ton, barva, število kopij, materialno stanje kopij, datum izročitve, ime izročitelja, povezava s prevzemno oziroma akcesijsko knjigo, leto produkcije). Uporabnikom je omogočen dostop do podatkov o gradivu tudi preko osmih inventarjev v knjižni obliki, v katerih je popisanih 3.770 filmov, opremljenih s krajevnim kazalom, kazalom pravnih oseb, z osebnim kazalom, s kazalom ustvarjalcev filma in kazalom stvarnih gesel. Prva izbira iskanja v digitalni dobi pa je seveda spletni iskalnik – Virtualna arhivska čitalnica (krajše VAC).⁸

Uporabnik lahko naroči gradivo ali v čitalnici arhiva ali po elektronski pošti z izpolnjeno naročilnico za uporabo arhivskega gradiva. Naročilnica mora vsebovati naslednje podatke: identifikacijsko oznako uporabnika; osebno ime; namen uporabe arhivskega gradiva; signaturo, naslov fonda ali zbirke, tehnično in/ali popisno enoto arhivskega gradiva; datum naročila; datum uporabe; podpis uporabnika in uslužbenca arhiva, ki je naročilo sprejel.⁹

Tako UVDAG (74. člen) kot tudi Čitalniški red (14. člen) določata, da mora uporabnik pred prvo uporabo arhivskega gradiva izpolniti matični list v fizični ali elektronski obliki na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani arhiva. Čitalniški red določa tudi, da uporabnik lahko uporablja največ pet tehničnih enot arhivskega gradiva na dan. Praviloma lahko novo arhivsko gradivo naroči šele po pregledu že naročenega gradiva.

Filmsko arhivsko gradivo lahko uporabnik pregleduje v filmskih čitalnicah Arhiva RS, kjer je mogoč pregled na filmski montažni mizi ali na predvajalnikih za reprodukcijo elektronskih in digitalnih nosilcev AV-vsebin/DVD player, beta player.¹⁰

Filmsko arhivsko gradivo se daje v filmski čitalnici v uporabo vedno v obliki oglednih kopij.¹¹ Vsebine, posnete na filmskem traku, so bile v preteklosti dostopne na zvočnih ali nemih filmskih kopijah, ki so se zaradi lažjega rokovanja in širše dostopnosti že na začetku 80. let z uporabo postopka telekiniranja začele prepisovati v elektronsko obliko in so ohranjene povečini na beta kasetah ali na DVD-ploščkih. Če je gradivo ohranjeno samo v izvirniku, zaradi zagotavljanja materialnega varstva, ni dostopno za ogled do izdelave ogledne kopije.

Glavni analogni in elektronski nosilci, s katerimi se lahko uporabnik pri raziskovanju filmskega arhivskega gradiva v Arhivu Republike Slovenije sreča, so naslednji:

- **35 mm filmski trak:** »kraljevski format« za snemanje igrane in dokumentarne dolge in kratkometražne filmske produkcije;
- **16 mm filmski trak:** »ozki film« za snemanje predvsem igrane in dokumentarne produkcije manjših producentov, nacionalne televizije in ljubiteljskih ustvarjalcev;
- **8 mm filmski trak:** »ljubiteljski format«, namenjen predvsem snemalcem amaterjem;
- **S-8mm filmski trak:** nadgradnja 8 mm filma, boljša kakovost in enostavnejša uporaba. V primerjavi z 8 mm filmom ima večji zajem slike in različne perforacije;
- **magnetni nosilci AV-zapisov/VHS-kasete/beta kasete različnih ge-**

⁸ Slovenski filmski arhiv: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/arhiv/o-arhivu/slovenski-filmski-arhiv/> (dostop: 5. 9. 2025).

⁹ UVDAG, 75. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6619> (dostop: 16. 9. 2025).

¹⁰ Čitalniški red, 26. člen: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/Arhiv-RS/Zakonodaja-2019/Citalnica/Arhiv_RS_Citalniski_red_v-2019-.pdf (dostop: 11. 9. 2025).

¹¹ UVDAG, 78. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6619> (dostop: 16. 9. 2025).

neracij: uporabljeni tako v profesionalni kot amaterski avdiovizualni produkciji od 70. let dalje;

- **digitalni nosilci AV-zapisov:** pod to kategorijo spadajo CD-ji, DVD-ji, HD-ji (trdi diski).

Kopiranje/reprodukcija

Po ogledu in izboru filmskega arhivskega gradiva v filmski čitalnici sledi reproduciranje gradiva. Uporabnik naroči reprodukcije filmskega AG z naročilnico, ki je objavljena na spletni strani državnega arhiva. Naročilnica mora vsebovati najmanj te podatke: identifikacijsko oznako uporabnika; osebno ime; opredelitev načina reprodukcije; signaturo in naslov popisne enote ter oznako tehnične enote, v kateri so dokumenti za reproduciranje; datum naročila; podpis uporabnika arhivskega gradiva; podpis uporabnika arhivskega gradiva; datum reproduciranja; podpis uslužbenca, ki je opravil in število reprodukcije.¹²

Na tej točki je morda smotrno natančneje pojasniti dva pojma, ki sta precej podobna in se občasno tudi prepletata; »*Reproduciranje oziroma reprodukcija*« ter »*kopiranje oziroma kopija*«.

Spletni slovar Fran takole opredeljuje oba pojma:

- »*reprodukcija-e ž (ú)*«
 - 1) glagolnik od reproducirati: reprodukcija fotografije / naprave za stereofonsko reprodukcijo; mehanski način reprodukcije zvoka / razvoj glasbene reprodukcije /
 - 2) slika, fotografija, narejena s fotografsko-tiskarskim postopkom: obesiti reprodukcijo na steno; prelistaval je knjigo z reprodukcijami umetniških del.¹³
- »*kopirati*«
 - 1) povzročati, da se besedilo, slika s fotokemičnim, elektrostatičnim postopkom prenese na kaj: npr. kopirati dokumente, načrte; kopirati in razmnoževati
 - 2) fot. delati neposreden odtis negativa v pozitiv ali pozitiva v negativ; tisk s fotokemičnim postopkom neposredno prenašati negativ ali pozitiv na kovinsko ploščo.¹⁴

Če na kratko povzamemo, gre pri »*kopiranju*« za tehnični postopek ustvarjanja kopije s postopkom telekiniranja ali digitiziranja, katerega namen je ohranjanje oziroma zagotavljanje materialnega varstva.

»*Reproduciranje*« pa pomeni uporabo in izdelavo kopije za namen javnega predvajanja, distribucije ali vključitve v nova avdiovizualna dela. Oba pojma se razlikujeta po namenu, postopku in pravnem kontekstu.

S tehničnega vidika reproduciranja digitalnega filmskega arhivskega gradiva je pri zahtevah uporabnikov ter s tem povezane priprave in obdelave filmskega arhivskega gradiva treba izpostaviti naslednje:

1. Priprava digitalnega filmskega AG za uporabnike v ustreznih datotečnih formatih:
 - MP4: Eden izmed najpogostejših formatov, ki podpira visoko kakovost video in zvoka.

¹² UVDA, 81. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6619> (dostop: 16. 9. 2025).

¹³ Fran SSKJ, samostojni izpis sestavka »reprodukcija«: <https://fran.si/133/sskj2-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika-2/4526669/reprodukcija?View=1&Query=reprodukcija> (dostop: 25. 9. 2025).

¹⁴ Fran SSKJ, samostojni izpis sestavka »kopirati«: <https://fran.si/133/sskj2-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika-2/4487635/kopirati?View=1&Query=kopirati> (dostop: 25. 9. 2025).

- AVI: Starejši format, ki je še vedno v uporabi, vendar lahko zaseda več prostora.
- MKV: Format, ki podpira visoko kakovost in več zvokovnih tirov ter podnapisov.
- MOV: Format, ki ga pogosto uporablja Apple in je primeren za profesionalno uporabo.

2. Kodeki:

- Kodeki so programi, ki kodirajo in dekodirajo digitalne datoteke. Pri reprodukciji filmskega arhivskega gradiva je treba uporabljati ustrezen kodek, skladno z namenom uporabe gradiva, kajti kodiranje (stiskanje) je običajno izgubno, kar pomeni, da v stisnjenem posnetku manjkajo nekatere informacije, ki so prisotne v izvirnem videoposnetku. Posledica tega je nižja kakovost digitalne reprodukcije filmskega AG. Za predvajanje digitalnega filmskega gradiva oziroma najširše uporabljena sta kodeka npr. H.264, H.265 (HEVC), ki sta primerna za večino uporabnikov in namenov.

3. Programska oprema za predvajanje AV-gradiva:

- VLC Media Player: Univerzalni predvajalnik, ki podpira večino formatov in kodekov.
- Windows Media Player: Vgrajen predvajalnik v operacijskem sistemu Windows.
- QuickTime Player: Predvajalnik za operacijske sisteme macOS.

4. Prenos filmskega AG uporabnikom:

- Uporabnik sam izrazi, na kakšen način bo prejel reprodukcije filmskega arhivskega gradiva. Možnosti prenašanja so preko internih spletišč (wettransfer, filemail, swisstransfer) ali preko odložišča SOVD. Prenos je seveda možen tudi preko fizičnih nosilcev, kot so npr. USB-ključi ali zunanji trdi diski.

SFA izvaja tudi digitizacijo filmskega arhivskega gradiva v okviru lastne dejavnosti. Odločitev za digitizacijo filmskega gradiva poteka na podlagi strokovne presoje (npr. materialna ohranjenost in stanje trakov, povpraševanje ipd.), na podlagi česar se potem gradivo uvrsti na prednostni seznam za digitizacijo. Rezultat zajema so tako arhivski formati (.dpx, .wav, .jsom, .xml) kot tudi ogledni formati (npr. MP4) filmskega gradiva. Zajeto gradivo v obliki digitalnih oglednih kopij je v MP4-formatu na voljo za ogled tako uporabnikom kot tudi arhivistom za popisovanje. V letih 2023 in 2024 je bilo na primer digitizirano skupaj 53 različnih vrst filmskega gradiva v skupni velikosti 30 TB.¹⁵

Glede na to, da gre pri reproduciranju za izdelavo in uporabo kopije za namen javnega predvajanja, distribucije ali vključitev v nova avdiovizualna, je treba pri tem opozoriti še na nekatere pravne, tehnične in etične vidike. Ključne točke so:

1. Avtorske pravice

- Večina filmskega gradiva je zavarovana z avtorskimi pravicami, ki veljajo do 70 let po smrti avtorja (v EU) ali podobno dolgo v drugih državah. Pravice filmskega producenta trajajo 50 let.
- Gradivo, starejše od 70 let (odvisno od države), in t. i. osirotela dela so lahko v javni domeni in jih je mogoče reproducirati brez dovoljenja.

¹⁵ Arhiv SFA: Letno poročilo SFA 2023 in 2024.

- Za uporabo reprodukcije gradiva je treba pridobiti dovoljenje pravnega lastnika (npr. Slovenskega filmskega centra, producenta, dedičev).

2. Tehnični vidiki

- Zahteve uporabnika glede reprodukcij filmskega AG so različne. Glede na namembnost uporabe je treba včasih digitizirati filmske trakove v visokokakovostne datoteke oziroma zajem. To predstavlja daljši in zahtevnejši postopek. Včasih pa za potrebe uporabnika zadostuje preprosta digitalna reprodukcija filmskega AG v MP4-formatu.

3. Etični vidiki

- Pri reproduciranju je pomembno upoštevati zgodovinski in kulturni kontekst gradiva.
- Pri vključitvi izbranega inserta v novo vsebino, ki je največkrat novo avtorsko delo, je pri tem treba obvezno upoštevati nekatere zakonitosti filmske in video montaže.
- Pri uporabi reprodukcij filmskega AG je obvezno navajanje avtorjev, če je to mogoče oziroma vsaj vir pridobitve filmskega arhivskega gradiva.

V letu 2024 smo v Slovenskem filmskem arhivu prejeli 43 zahtevkov uporabnikov za uporabo tako digitalnih reprodukcij filmskega arhivskega gradiva kot tudi reprodukcij fotogramov. Skupno je bilo v letu 2024 reproduciranih 68 filmov različnih vrst v obsegu 78 tehničnih enot. Reproduciranje se je nanašalo tako na zajem gradiva z DVD-jev, BETA-kaset kot tudi digitizacijo s filmskih trakov. Prav tako je bilo v tem letu 31 zahtevkov uporabnikov za uporabo reprodukcij (oziroma kopij) filmskega arhivskega gradiva na filmskem traku. Za namen projekcij je bilo tako izposojenih 83 filmov, ki so obsegali 190 tehničnih enot. V tem primeru gre večinoma za uporabo oziroma izposajo kopij filmskega AG s strani Slovenke kinoteke, Slovenskega filmskega centra in nekaterih drugih javnih institucij.

Do septembra letošnjega leta smo s strani uporabnikov prejeli že 36 zahtevkov za uporabo digitalnih reprodukcij filmskega gradiva. Skupno se je nanašalo na 77 filmov, kar je obsegalo 776 tehničnih enot na različnih nosilcih (BETA, filmski trak, DVD, trdi diski). Za namen projekcij je bilo do septembra 2025 prejetih 13 zahtevkov za 48 filmskih naslovov, ki so obsegali 87 tehničnih enot.

Število zahtevkov za reprodukcijo niha iz leta v leto. Potrebe po filmskem arhivskem gradivu so odvisne od določenih okoliščin: kot na primer od zaključevanja sofinanciranih filmskih projektov, praznovanja obletnic, svoj deleža pa je pri uporabi in reprodukciji pustila tudi epidemija virusa COVID-19.

Tabela 1: Reprodukije filmskega AG za potrebe uporabnikov

Leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Št. reprodukcij filmskega AG	354	186	110	81	49	138	169	49	58	74
Št. fotografij	/	/	/	92	42	55	4	32	4	116

(Vir: Letna poročila SFA od 2015–2024)

Uporabniki in namen

Uporabniki, ki zaprosijo tako za ogled in posledično reprodukcijo filmskega arhivskega gradiva tako kot tudi njihov namen uporabe, je različen. Največ-

krat so uporabniki javni zavodi, kot so na primer; RTV, Slovenska kinoteka, muzeji in zavodi. Hkrati so v precejšnjem številu zastopani tudi zasebni uporabniki, kot so na primer društva, fizične osebe, komercialne TV-postaje.

Namen uporabe se razlikuje od uporabnika do uporabnika. Večinoma se reprodukcije filmskega arhivskega gradiva uporabljajo v sklopu razstav, dokumentarnih filmov ali televizijskih prispevkov. Letos se je na primer ob obletnici konca druge svetovne vojne povečalo zanimanje za ogled in reprodukcijo filmskega arhivskega gradiva na temo druge svetovne vojne. V zadnjem času beležimo tudi porast zahtevkov za reprodukcijo filmskega arhivskega gradiva za namen zasebne lastne uporabe. Tukaj gre predvsem za posamezne fizične osebe, ki so na takšen ali drugačen način povezane s filmom (kot so npr. sodelovanje v filmu, snemanje na njihovi domačiji ipd.).

Tarifni pravilnik

Podlago za določanje stroškov, ki nastanejo pri uporabi in reproduciranju filmskega arhivskega gradiva, predstavlja Pravilnik o določitvi nadomestila stroškov uporabe, konserviranja in restavriranja arhivskega gradiva ter hrambe zasebnega arhivskega gradiva v arhivih, ki opravljajo arhivsko javno službo (krajše Tarifni pravilnik). Tarifni pravilnik določa nadomestila za naslednje storitve: uporabo in reproduciranje arhivskega gradiva; izposajo arhivskega gradiva za razstavne in podobne namene; konservacijo in restavracijo arhivskega gradiva; hrambo zasebnega arhivskega gradiva pri javnem arhivu in njegovo uporabo.¹⁶ Zadnjo različico so leta 2018 potrdili na Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. Arhiv tako za uporabo filmskega arhivskega gradiva zaračunava nadomestilo za uporabljeno filmsko arhivsko gradivo, kar se zapiše tudi v pogodbi o uporabi reprodukcij.¹⁷ Obračunska enota za avdiovizualno gradivo je *kos*, *minuta*, *meter* in *posnetek*, ko gre za uporabo filma za izdelavo fotografij.

Nekateri tuji filmski arhivi uporabljajo v svojem ceniku termin *Lizenzgebühr*, t. i. prispevek za licenco. Licenca je dovoljenje za javno predvajanje, ki vključuje tudi avtorske pravice. Arhiv RS licenčnega prispevka nima, saj za to nimamo pooblastila od upravičencev oziroma izročiteljev filmskega arhivskega gradiva.¹⁸

Za obračunavanje filmskih storitev se uporablja osem postavk:

1. uporaba filmskega arhivskega gradiva – filmskih kopij za predvajanje, prikazovanje ali telekiniranje;
2. uporaba filmskega arhivskega gradiva – filmskih kopij za presnetje za predvajanje na TV;
3. uporaba izvirnega filmskega AG za izdelavo filmske kopije in digitalizacijo (za filme pred letom 1953);
4. uporaba izvirnega filmskega AG za izdelavo filmske kopije in digitalizacijo (za filme po letu 1953);
5. kopiranje filmskega AG, ki je že presneto na nove nosilce (npr. VHS na DVD, DVD na druge nosilce ipd.);
6. uporaba montažne mize;
7. uporaba filma in tehnične opreme;
8. popravilo poškodb (strganine, poškodbe perforacije in druge mehanske poškodbe).

¹⁶ Tarifni pravilnik, 3. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV12756> (dostop: 18. 9. 2025).

¹⁷ Čitalniški red, 27. člen: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/Arhiv-RS/Zakonodaja-2019/Citalnica/Arhiv_RS_Citalniski_red_v.-2019-.pdf (dostop: 11. 9. 2025).

¹⁸ Selič: Uporaba filmskega arhivskega gradiva v teoriji in praksi v letih 1968–2010, str. 305.

V letu 2024 smo v Slovenskem filmskem arhivu osnovali delovno skupino za spremembo tarifnega pravilnika, saj smo pri svojem delu opazili, da bi bilo smiselno tarifni pravilnik v določenih delih dopolniti. Glavne ugotovitve, ki jih je delovna skupina pri tem zaznala, so naslednje:

- *Cenovni dvig postavk, saj se cene niso spremenile že vse od leta 2006 oziroma so se celo pri nekaterih postavkah znižale*
- *Ukrep:* Smiselno bi bilo premisliti o dvigu cen v razponu do 20 %; če vzamemo za primerjavo Hrvaško kinoteko, ki je del Hrvaškega državnega arhiva in ima podobno postavko kot SFA, in sicer računa za minuto AV-gradiva 66,36 evra, medtem kot je cena minute AV-gradiva v Arhivu RS 40,10 evra.
- *Prilagoditev ogleda uporabnikom glede pet tehničnih enot dnevno*
- *Ukrep:* V SFA lahko pet tehničnih enot pomeni 10 minut pregledovanja, lahko pa pomeni tudi 5 ur pregledovanja z uporabnikom. Skladno s pravilnikom bi bilo smiselno postaviti sistem obračunavanja, ali več kot pet tehničnih enot dnevno ali več kot dve/tri ure dnevno.
- *Sprememba in dopolnitve nekaterih postavk skladno z napredkom tehnike*
- *Ukrep:* Prepisovanje z DVD-ja na DVD še nekaj časa ni več praksa, kar bi lahko črtali iz pravilnika ali ga nadomestili z ustrezno terminologijo. Z razmahom digitalnih AV-platfom bi bilo smiselno dodati postavko za objave na raznih digitalnih medijih (npr. YouTube, FB, Instagram ipd.). Prav tako ni možnosti razdelati obračunavanja zajema fotogramov iz filmskega gradiva, saj je npr. zajem DPX-slikovnih datotek drugačen in malo zahtevnejši postopek kot zaslonski zajem filma.

Ureditev pogodbenega razmerja

Uporaba reprodukcij filmskega arhivskega gradiva za namen javne rabe oziroma javnega predvajanja ali zasebno uporabo se ureja na podlagi pogodbe o uporabi reprodukcije. Poleg določil krovnega arhivskega zakona ZVDAGA in UV-DAG je pri urejanju pogodbenega razmerja treba upoštevati tudi avtorske pravice. V Sloveniji so avtorske pravice urejene z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), ki varuje avtorska dela in določa pravila za njihovo uporabo. Javno predvajanje filmskega gradiva spada pod materialne avtorske pravice, ki vključujejo pravico javnega izvajanja, predvajanja in dajanja na voljo javnosti.¹⁹

Pri uporabi filmskega arhivskega gradiva je tako treba zaradi specifičnosti upoštevati še določila Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. V primerih, ko avtorske in sorodne pravice še niso potekle, kar velja za večino filmskega arhivskega gradiva, se uporabnik zaveže, da bo ob reprodukciji uredil avtorsko-pravna razmerja z avtorji, kot so na primer: producent, glavni režiser, pisec scenarija, glavni snemalec ali drugi imetniki pravic, in se obveže, da bo spoštoval tudi moralne avtorske pravice.²⁰ Ureditev pravnih razmerij z imetniki oziroma njihovimi pravnimi nasledniki v zvezi z uporabo filmskega arhivskega gradiva določa tudi 75. člen UV-DAG.

Po zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah je avtorska pravica opredeljena kot enovita pravica na avtorskem delu, iz katere izvirajo izključna osebna upravičenja (moralne avtorske pravice), izključna premoženjska upravičenja (materialne avtorske pravice) in druga upravičenja avtorja.²¹ Materialne

¹⁹ Avtorske pravice: <https://www.csh.si/si/avtorske-in-sorodne-pravice/avtorske-pravice> (dostop: 16. 9. 2025).

²⁰ Čitalniški red, 28. člen: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/Arhiv-RS/Zakonodaja-2019/Citalnica/Arhiv_RS_Citalniski_red_v-2019-.pdf (dostop: 11. 9. 2025).

²¹ ZASP, 15. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO403> (dostop: 24. 9. 2025).

avtorske pravice varujejo interese avtorja s tem, da lahko avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela. V sklop materialnih avtorskih pravic spada tudi pravica reproduciranja, ki jo ureja 23. člen ZASP.²²

Za javno predvajanje filmov je treba pridobiti dovoljenje avtorjev ali imetnikov avtorskih pravic. To velja za predvajanje v kinematografih, na televiziji, v javnih prostorih, kot so bari, trgovine, čakalnice, športni objekti in dvigala, ter na drugih prireditvah.²³ V primeru šol in izobraževalnih ustanov je treba tudi pridobiti dovoljenje za predvajanje filmov v razredih, saj to velja za javno predvajanje.²⁴

Avtorske pravice v Sloveniji varujejo avtorska dela na področju književnosti, znanosti in umetnosti, vključno s filmskimi deli. Materialne avtorske pravice dajo avtorju monopol nad posameznimi oblikami izkoriščanja avtorskega dela, kar pomeni, da lahko avtor sam izkorišča svoje delo ali dopusti izkoriščanje svojega dela komu drugemu proti plačilu.²⁵ V primeru kršitev avtorskih pravic lahko avtorji ali kolektivne organizacije, ki zastopajo avtorje, terjajo nadomestilo. ZASP določa tudi, da je lahko reproduciranje avtorskih del brez pravice nadomestila možno za zasebno lastno uporabo, ob upoštevanju, da fizična oseba nima namena dosežati neposredne ali posredne gospodarske koristi.²⁶

Leta 2012 je bila sprejeta Direktiva 2012/28/EU o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del. Omenjena direktiva vzpostavlja pravni okvir, ki določenim javnim ustanovam omogoča digitalizacijo in spletno objavo osirotelih del. Direktiva je bila v slovenski pravni red prenesena 15. julija 2015 z novelo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Zakon ureja, katera dela so osirotela, pogoje za njihovo uporabo, izvedbo skrbnega iskanja, dolžnost vodenja evidence skrbnih iskanj, možnost prekinitve osirotelega dela ter pravico avtorja osirotelega dela zahtevati pravično nadomestilo.²⁷

Temeljno načelo avtorskega prava je, da je za uporabo avtorskopравno varovanega dela treba vedno pridobiti predhodno dovoljenje imetnikov pravic. Zaradi čedalje daljšega trajanja avtorskopравnega varstva in opustitve obveznosti registracije avtorskih del se večkrat zgodi, da imetnikov pravic ni mogoče najti. K temu pripomore tudi ravnanje imetnikov pravic, ki ne poskrbijo za to, da bi bila povezava med njimi in varovanimi deli jasno razvidna. V tem primeru obstaja nevarnost, da bodo dela, ki so pomembna z vidika kulturne dediščine, odšla v pozabo. Na evropski ravni problematiko osirotelih del ureja Direktiva 2012/28/EU. Državam članicam pa je prepuščeno, da same odločijo, kdo bo podeljeval licence za uporabo osirotelih del ter komu in kdaj bo uporabnik moral plačati za njihovo uporabo.²⁸

Po tem zakonu so pri reproduciranju tudi izjeme glede t. i. osirotelih del. Za osirotela dela se štejejo dela, katerih avtorjev tudi po skrbnem iskanju ni bilo mogoče najti in je vključeno v zbirko javno dostopnih arhivov, knjižnic, muzejev, izobraževalnih ustanov ali ustanov filmske ali avdio dediščine in avdiovizualno delo, ki ga je ustvarila javna RTV-organizacija do vključno 31. decembra 2002 in se nahaja v njenih arhivih. Osirotela dela lahko javne institucije dajo na voljo javnosti in ga za njegovo digitalizacijo, razpolaganje, označevanje, katalogiziranje, ohranjanje ali obnavljanje prosto reproducirajo.²⁹

²² Avtorsko pravo: <https://www.ipi.si/podrocja-dela/avtorsko-pravo/> (dostop: 17. 9. 2025).

²³ Avtorske pravice: <https://www.csh.si/si/avtorske-in-sorodne-pravice/avtorske-pravice> (dostop: 16. 9. 2025).

²⁴ Pogosta vprašanja: <https://bsf.si/sl/pogosta-vprasanja/> (dostop: 16. 9. 2025).

²⁵ Q&A: <https://aas.si/en/qa-2/> (dostop: 16. 9. 2025).

²⁶ ZASP, 50. člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO403> (dostop: 24. 9. 2025).

²⁷ Teran: Varstvo avtorskih pravic pri uporabi fotografij v arhivu, str. 45.

²⁸ Drobež: Osirotela dela v primerjalnem in evropskem pravu, str. 27.

²⁹ ZASP, 50.a in 50.b člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO403> (dostop: 24. 9. 2025).

Primer osirotelega dela bi bilo lahko filmsko arhivsko gradivo pod signaturo SI AS 1086/2710 z naslovom »Postojnska jama« iz leta 1925. Gre za 4,5-minutni film, ki prikazuje vhod in notranjost Postojnske jame, vožnjo z jamskim vlakcem in obiskovalce z baklami. Arhiv Republike Slovenije je prevzel gradivo v hrambo leta 1997 s strani lastnika gradiva, in sicer Pokrajinskega muzeja Postojna. Avtor filmskega gradiva je neznan. Pogojno bi se lahko za osirotela dela dojemalo tudi filmsko arhivsko gradivo Marijana Foersterja, ki je nastalo pred drugo sv. vojno. Dediči namreč niso znani, vendar žal to ni potrjeno s sodno odločbo sodišča. Arhiv Republike Slovenije hrani v svojih depojih 35 teh predvojnih filmov Marijana Foersterja.³⁰

Izzivi

Uporaba in reprodukcija filmskega arhivskega gradiva se zdita kot skoraj »samoumevni« proces, vendar se pri svojem delu v Slovenskem filmskem arhivu srečujemo tudi z naslednjimi izzivi, ki jih bo treba na nekakšen način rešiti oziroma obravnavati v bližnji prihodnosti:

1. *Slabo poznavanje delovanja filmskega arhiva in pogojev uporabe gradiva.*
Marsikateri uporabnik pride z željo/idejo po pregledovanju več 10 enot filmskega gradiva dnevno, temu skladno sledijo tudi želje po reproduciranju gradiva. Temu običajno sledi kratek rok za pripravo gradiva. Producenti so eden od primerov, ki so vajeni sodelovati s televizijskimi arhivi, kjer je način dela drugačen.
2. *Tarifni pravilnik*
Kot sem že izpostavil, je treba tarifni pravilnik nujno dopolniti in uskladi, da bo zagotavljal obračunavanje filmskega arhivskega gradiva v koraku s časom. Izkazala se je potreba, da se ustrezno preuredi za potrebe digitizacije in digitalne reprodukcije.
3. *Avtorsko-pravna razmerja*
Uporabnik je dolžan urediti ustrezna dovoljenja za uporabo reprodukcij filmskega gradiva. Pri tem je treba uporabnika usmeriti na ustrezne institucije. Za produkcijo nekdanjega Triglav filma in Viba filma ima pravice za trženje in eksploatacijo Slovenski filmski center. Približno v letih 1990–2020 je bilo gradivo pogosto prevzeto na podlagi pogodb o hrambi filmskega arhivskega gradiva. Ta praksa se je navezovala predvsem na zasebne ustvarjalce, ki tako ostajajo lastniki gradiva in ga v Arhivu RS samo hranijo. Za tem pristopom je veljala neuradna doktrina v smislu, da ko bo gradivo v arhivu, bo tukaj tudi ostalo. Do sedaj sta dva primera dviga gradiva iz Arhiva RS. Uporaba in reproduciranje tega filmskega arhivskega gradiva teče skladno z arhivsko zakonodajo. Občasno pa pride do dilem, kot na primer v primeru zavarovanja gradiva, če digitizacijo izvede lastnik gradiva.
4. *Preverjanje/nespoštovanje pogodbenih določil*
Pri uporabi reprodukcij filmskega arhivskega gradiva prihaja občasno tudi do nespoštovanja oziroma napačne rabe določb o citiranju vira arhivskega gradiva. V teh primerih gre navadno za televizijske prispevke. Reprodukije so uporabljene brez pravilne navedbe odlomka, bodisi v samem prispevku ali v odjavni špici. ZVDAGA v 97. členu za tak prekršek predvideva globo. V praksi bi to pomenilo za ARS dosledno pregledovanje tako uporabljenega filmskega kot tudi arhivskega gradiva, kar pa je neizvedljivo.

³⁰ SI AS 1086 Zbirka filmov: <https://vac.sjas.gov.si/vac/search/details?id=25366> (dostop: 30. 10. 2025).

5. Vodenje evidence skrbnega iskanja

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) v svojem 50.č členu določa javno pravnim osebam vodenje evidenc skrbnih iskanj. Institucije naj bi označile svoja t. i. osirotela dela in skrbno preverjala njihov dejanski status. Hkrati bi morali skrbeti za morebitne statusne spremembe teh del.³¹ V praksi bi takšno vodenje evidence terjalo od arhivskih uslužbencev ogromno časa, saj bi to pomenilo med drugim tudi sodno poizvedovanje glede zapuščinskih razprav.

Zaključek

Iz števila povpraševanj za znanstveno-raziskovalne, kulturno-publicistične ali izobraževalno-predstavitvene namene se lahko razbere priljubljenost filmskega arhivskega gradiva. Število uporabnikov, ki povprašujejo po filmskem gradivu, se iz leta v leto veča, seveda pa je včasih odvisno od okoliščin. Filmsko arhivsko gradivo je kot zgodovinski vir za raziskovalce neprecenljiv, saj predstavlja vpogled v duh časa, v katerem je nastal. Slovenski filmski arhiv nudi uporabniku pri njegovih raziskavah vpogled v skoraj vso filmsko zbirko. Pri izdelavi reprodukcij filmskega gradiva je nato treba v zakup vzeti določene vidike in okoliščine, kot npr. zakonodajne, tehnične, etične. Zakonodaja na tem področju je zgledno urejena, vendar se pri delu opazijo določena praktična odstopanja, ki jih bo treba v bližnji prihodnosti nasloviti.

VIRI IN LITERATURA

ARHIVSKI VIRI

Arhiv SFA – Slovenski filmski arhiv

- Letna poročila SFA 2015–2024.

SPLETNI VIRI

Avtorske pravice: <https://www.csh.si/si/avtorske-in-sorodne-pravice/avtorske-pravice> (dostop: 16. 9. 2025).

Avtorsko pravo: <https://www.ipi.si/podrocja-dela/avtorsko-pravo/> (dostop: 17. 9. 2025).

Fran SSKJ, samostojni izpis sestavka »kopirati«: <https://fran.si/133/sskj2-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika-2/4487635/kopirati?View=1&Query=kopirati> (dostop: 25. 9. 2025).

Fran SSKJ, samostojni izpis sestavka »reprodukcija«: <https://fran.si/133/sskj2-slovar-slovenskega-knjiznega-jezika-2/4526669/reprodukcija?View=1&Query=reprodukcija> (dostop: 25. 9. 2025).

Navodila za uporabo arhivskega gradiva v čitalnici Arhiva Republike Slovenije (Čitalniški red): https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/Arhiv-RS/Zakonodaja-2019/Citalnica/Arhiv_RS_Citalniski_red_v-2019-.pdf (dostop: 11. 9. 2025).

Pogosta vprašanja: <https://bsf.si/sl/pogosta-vprasanja/> (dostop: 16. 9. 2025).

Pravilnik o določitvi nadomestila stroškov uporabe, konserviranja in restavriranja arhivskega gradiva in hrambe zasebnega arhivskega gradiva v arhivih, ki opravljajo arhi-

³¹ ZASP, 50.č člen: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO403> (dostop: 24. 9. 2025).

vske javno službo (Tarifni pravilnik): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV12756> (dostop: 18. 9. 2025).

Q&A: <https://aas.si/en/qa-2/> (dostop: 16. 9. 2025).

Slovenski filmski arhiv: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/arhiv/o-arhivu/slovenski-filmski-arhiv/> (dostop: 5. 9. 2025).

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (UVDAG): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED6619> (dostop: 16. 9. 2025).

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO403> (dostop: 24. 9. 2025).

Zakon o varstvu dokumentarnega gradiva ter arhivih (ZVDAGA): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4284> (dostop: 9. 9. 2025).

Zakonodaja Arhiva Republike Slovenije: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/arhiv/zakonodaja/> (dostop: 4. 9. 2025).

LITERATURA

Drobež, Eneja: Osiretela dela v primerjalnem in evropskem pravu. V: *Pravnik* 68 (2013), št. 9–10, str. 697–733.

Selič Rau, Marta: Uporaba filmskega arhivskega gradiva v teoriji in praksi v letih 1968–2010. V: *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja, 10. zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področja arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih* (ur. Slavica Tovšak). Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor, 2011, str. 293–310.

Teran, Maša: *Varstvo avtorskih pravic pri uporabi fotografij v arhivu* (diplomsko delo). Maribor: Alma Mater Europaea, 2023.

SUMMARY

THE USE AND REPRODUCTION OF FILM ARCHIVAL MATERIALS IN THE SLOVENIAN FILM ARCHIVES

In the article, the author outlines the procedure for users who wish to access film archival materials for personal use or public screening. The process or procedure will be emphasised from the role of the user, viewing and arranging documentation (preparation of a contract, order, etc.) to the reproduction of film material, as well as highlighting challenges and possible solutions that could be introduced into the procedure.

Reproduction of film archival material in digital form is a process that includes playing digital films on various devices, such as computers, smartphones, televisions and projection systems. The most common file formats for storing digital films or reproductions of film archival material are MP4, AVI, MKV, MOV. This requires the use or installation of appropriate codecs that encode and decode digital files. The most widely used codecs are H.264 and H.265. Reproductions of film archival material are transmitted to users via the Internet, local networks or physical media.

In Slovenia, copyright is regulated by the Copyright and Related Rights Act, which protects copyrighted works and sets out rules for their use. Public screening of film material falls under material copyright, which includes the right to public performance, broadcasting and making it available to the public. For public screening of films, permission must be obtained from the authors or copyright holders. The user can obtain reproductions of film archival materials on the basis of a contract on the use of reproduction. The contract must include

a clear purpose of use and a provision that the Archives of the Republic of Slovenia is not the copyright holder of the material and that the transfer of copyright is not the subject of this contract. Users must usually arrange any permissions with the competent institutions or heirs themselves. When using film archive material for public screening or use, the issue of the expiration of copyright and producer rights and orphan works in copyright law must also be highlighted.

Reproductions of film archives are charged based on the Rules on determining the compensation for the costs of using, conserving and restoring archival materials and storing private archival materials in archives that perform an archival public service, which was adopted in December 2017. When working with users or film materials intended for reproduction, the Slovene Film Archives concluded that the tariff rules need to be updated with additional items (e.g., capturing film materials on an optical scanner to create a viewing copy of the film). It also makes sense to increase prices. In this article, the author presents a comparison of the much the same items in the tariff rules that similar institutions in the neighbouring countries have (e.g., Austria and Croatia). He will highlight some proposals formulated by the Slovene Film Archives working group to supplement and improve the tariff rules.